

TYMEN KAMPHUIS, GEORGE PENNINGS & KEES PELS

4.

KLASSEN MET EXPERTISE

Vorig schooljaar is de Ambelt (cluster 4) in Deventer geïntegreerd in De Marke, een van de locaties van het Eddy Hillesum Lyceum. Daar zijn nu zogeheten ‘Klassen met Expertise’ (KME) gevestigd. Tymen Kamphuis en Kees Pels, beiden afkomstig van de Ambelt, zijn teamcoördinatoren van de KME. George Pennings, directeur van praktijkonderwijs Arkelstein – ook onderdeel van het Eddy Hillesum Lyceum – is als adviseur bij KME betrokken.

Nu zijn de KME-lokalen nog apart op de bovenste verdieping gevestigd, maar over een paar jaar zullen ze zich midden in de school bevinden, waar vmbo basis, -kader en mavo worden aangeboden. “Door voor deze leerlingen een plek te creëren tussen de reguliere klassen, hopen we dat de integratie makkelijker zal zijn”, legt Kamphuis uit. “Nu zit het gebouw de integratie nog wel eens in de weg, bijvoorbeeld doordat KME-leerlingen die reguliere lessen volgen zich niet altijd veilig voelen als ze een heel eind door de drukke school moeten lopen. Maar ook: als je dichterbij elkaar zit, zie je elkaar meer en wordt het ook sneller vertrouwd. Wel blijft de KME-afdeling een apart gebied binnen de school, want kleinschaligheid en veiligheid zijn heel belangrijk voor deze groep leerlingen.”

PASSENDE ROUTE

Omdat dat zeker geldt voor de onderbouwleerlingen, krijgen zij alle lessen van één docent. Alleen de vakken gym, koken, beeldende vorming en techniek worden gegeven door andere docenten. In het tweede jaar gaan de leerlingen, regelmatig naar ‘beneden’, waar ze de reguliere obw-lessen volgen (oriëntatie op beroepenwerelden). Ze snuffelen aan de verschillende sectoren, zodat ze aan het eind van het jaar een goede keuze kunnen maken.

In de bovenbouw zijn er twee routes: de leerling integreert zoveel mogelijk in het vmbo-traject en werkt toe naar het diploma, of de leerling gaat naar de ‘plusklas’. Deze klas is bedoeld voor de KME-leerlingen met een meervoudige problematiek waarvoor het niet haalbaar is om een diploma te halen. Zij worden toegerust voor arbeid of ze kunnen binnen de KME-klas niveau 1 halen. “Welke route leerlingen ook volgen, het is altijd onderwijs op maat”, zegt Pels. “De leerling is het vertrekpunt. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld langer over de onderbouw doen, de intensiteit van de begeleiding verschilt, en de ene leerling integreert sneller of meer in het reguliere dan de andere. We zoeken bij elke leerling naar de meest passende route.”

RUIMTE GEVEN

Dat is alleen mogelijk doordat met de inspectie is afgesproken dat de KME-klas, mits goed onderbouwd, mag afwijken van de regelgeving die geldt voor het reguliere onderwijs. Toch is daar nog wel wat te winnen, stelt Pennings, op wiens praktijkschool Arkelstein vier jaar geleden vso-school De Bolster integreerde. “Met passend onderwijs wordt van reguliere scholen verwacht dat ze bijzondere trajecten voor deze leerlingen realiseren, maar dan moeten die scholen wel de ruimte krijgen om echt maatwerk te kunnen leveren. Ofwel, dezelfde ruimte die het vso daarvoor krijgt. Hoewel we de inspectie toestemming kunnen vragen om van de regels af te wijken, hebben we die ruimte op dit moment nog niet. Zo kunnen leerlingen die niet in staat zijn om het PTA-traject – Programma van Toetsing en Afsluiting – te volgen, maar wél de capaciteiten hebben om een mavodiploma te halen, in het reguliere onderwijs geen mavo-staatsexamen doen. In het vso kan dat wel, en we hebben gezien dat dit voor heel wat leerlingen een prachtige oplossing is. En een hele belangrijke: het is het verschil tussen wel en geen diploma halen. Het is treurig dat regels het halen van een diploma in de weg staan. De regelgeving loopt nog achter bij passend onderwijs.”

KRUISBESTUIVING

Het kost tijd, maar de gesprekspartners zien dat voormalige Ambeltdocenten en reguliere leraren langzaamaan naar elkaar toegroeien en van elkaar leren. “Doordat de Ambelt ook in dit gebouw zat en de wens om samen te werken al langer leeft, werd er op individueel niveau al vaak samengewerkt”, vertelt Kamphuis. “Wel zijn er soms grote verschillen te overbruggen, vooral op het gebied van het pedagogisch handelen. Wat wij vanuit de Ambelt vanzelfsprekend vinden, bijvoorbeeld standaard huisbezoeken, is dat binnen de reguliere setting lang niet altijd. Maar we doen steeds meer samen, bijvoorbeeld de pauzewacht. Dan spreek je elkaar en zie je van elkaar hoe je omgaat met incidenten. De expertisepunten, waar leerlingen naartoe kunnen als het in de klas even niet goed gaat, worden ook gerund door reguliere en ‘speciale’ collega’s samen. En ook geven reguliere docenten van praktijkvakken les in de KME-klassen en volgen KME-leerlingen reguliere lessen.”

De kruisbestuiving is dus in volle gang. Op basis van de ervaringen in het praktijkonderwijs, dat al vier jaar in het Eddy Hillesum Lyceum is geïntegreerd, weet Pennings dat dit vruchten afwerpt. “Doordat je als één school opereert, zie je dat er gaandeweg pedagogisch-didactische zaken door de schotten heen sijpelen. Het is heel belangrijk dat de KME-docenten meer in de reguliere klassen les gaan geven en omgekeerd, want dan leer je elkaar beter

kennen. Voordeel daarvan is ook dat de KME-leerlingen die in het reguliere gaan integreren, les krijgen van een docent die ze al kennen.”

LOKALE SAMENWERKING

Om de KME-leerlingen optimaal te kunnen begeleiden, is ook lokale samenwerking van groot belang. Zo werken KME, praktijkonderwijs en vso-scholen (en mogelijk binnenkort ook ROC Aventus) op het gebied van arbeidstoeleiding samen in het zogenoemde MatchPOinD (Match Passend Onderwijs In Deventer). De deelnemende partijen hebben een gezamenlijk trainingscentrum voor arbeidsvaardigheden en werken samen op het gebied van stages. “Met MatchPOinD hebben we ook een goede ingang bij de gemeente”, vertelt Pels. “Want ook de gemeente Deventer is sterk gemotiveerd om zich in te zetten voor deze kwetsbare groep jongeren. Zo zijn er het Schakelpunt en het 18 min – 18 plusconvenant, belangrijke stedelijke initiatieven die erop zijn gericht om een sluitende aanpak te ontwikkelen om thuiszitten te voorkomen.”

TIPS

- Geef KME-leerlingen een eigen plek, maar lokaliseer die zo mogelijk midden in het schoolgebouw, tussen de reguliere klassen.
- Maak afspraken met de inspectie om zoveel mogelijk onderwijstrajecten op maat te kunnen realiseren.
- Creëer zoveel mogelijk mogelijkheden om reguliere en speciale docenten samen te laten werken.

MEER INFORMATIE

Tijmen Kamphuis

t.kamphuis@ettyhillesumlyceum.nl

Kees Pels

k.pels@ettyhillesumlyceum.nl

George Pennings

g.pennings@ettyhillesumlyceum.nl